

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Євгенія НОВАК

“ 28 вересня ” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
КОМПОЗИЦІЯ
(ювелірна справа)
(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2025 рік

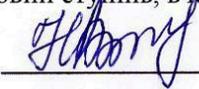
Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла»

Розробник (ки):

Дарій Ілля Дмитрович – ас. кафедри, ч. Спілки дизайнерів України
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

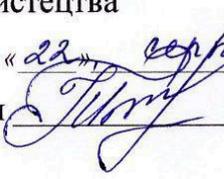
Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Дарій Ілля Дмитрович – ас. кафедри, ч. Спілки дизайнерів України
(П.І.Б. викладача (ів), посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП **Наталія ГАТЕЖ**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

Навчальна дисципліна **"Композиція(ювелірна справа)"** є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, предметом вивчення якої є ознайомленні студентів із багатоманітною культурною спадщиною Буковини через вивчення

різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, які сформувалися в результаті історичних, соціальних, етнічних та економічних впливів на регіон.

Робочою програмою освітньої компоненти **«Композиція (ювелірна справа)»** передбачені мета та завдання вивчення навчальної дисципліни, окреслено компетентності, програмні результати, яких має набути здобувач ОП, критерії оцінювання навчальних досягнень студента та інші основні її структурні елементи (складові).

Мета навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна "Композиція" має на меті надати студентам фундаментальні знання та навички з композиції, стилізації та орнаментального проектування, необхідні для професійної діяльності в галузі мистецтва та дизайну. Курс фокусується на розвитку розуміння композиційних принципів, здатності гармонійно поєднувати традиційні та сучасні методи стилізації, формуванні індивідуального творчого підходу та професійному виконанні композиційних завдань.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни "Композиція (ювелірна справа)" передбачає освоєння теоретичних основ композиції, гармонії форми та кольору, з урахуванням специфіки ювелірного мистецтва. Студенти вивчають технологічні особливості роботи з орнаментальними, рослинними, анімалістичними та геометричними мотивами, адаптованими до ювелірних виробів. В процесі навчання здобуваються навички стилізації природних форм та створення композиційних рішень для ювелірних прикрас, враховуючи ергономіку та функціональність. Студенти опановують традиційні та цифрові технології проектування ювелірних композицій. Особлива увага приділяється розробці авторських ювелірних прикрас, де студенти можуть реалізувати свій творчий потенціал. Дисципліна сприяє вихованню естетичного смаку, розвитку творчого мислення та формуванню індивідуального стилю в ювелірній композиції

Пререквізити

Основними дисциплінами, що забезпечують базу для вивчення "Композиції", є: "Рисунок", який закладає основи розуміння форми, пропорцій та світлотіні; "Живопис", що сприяє розвитку навичок роботи з кольором, його гармонією та композицією; "Історія декоративно-прикладного мистецтва", що знайомить з традиціями та стилями в мистецтві, а також з принципами стилізації; "Професійна майстерність", що надає необхідні технічні навички для роботи з різноманітними матеріалами та створення проектних рішень.\

Постреквізити

Вивчення дисципліни **«Композиція»** є важливою складовою підготовки студентів до подальших курсів та професійної діяльності. Отримані знання та навички будуть використані у таких дисциплінах, як "Історія сучасного мистецтва", де аналізуються композиційні рішення у сучасному художньому процесі при створенні ювелірних виробів, "Рисунок" і "Живопис", що сприяють удосконаленню технічної майстерності у візуальному мистецтві, роботи з колірними відношеннями та композицією кольору та форми. "Професійна майстерність", де студенти покращують свої практичні навички у сфері мистецтва та дизайну, "Актуальні питання історії та культури України", що дозволяє розглядати композиційні принципи у контексті культурної спадщини. Окрім цього, курс "Іноземна мова" забезпечує підготовку до міжнародної співпраці у сфері мистецтва та дизайну, дозволяє аналізувати світовий досвід у композиційних практиках. Дисципліна також є необхідною базою для розробки кваліфікаційних робіт та подальшої професійної діяльності у галузі мистецтва, декоративного мистецтва та проектування.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Здобувач освіти повинен:

Знати:

- ✓ Основні етапи історії ювелірного мистецтва як виду декоративно-прикладного мистецтва; Техніки, стилістичні особливості та регіональні відмінності народного мистецтва.
- ✓ Символіку та семантику орнаментів у різних видах декоративно-прикладного мистецтва (ткацтві, різьбленні, ювелірних виробках тощо).
- ✓ Класифікацію і асортимент художніх виробів з металу, інших матеріалів і виробних каменів; Вплив історичних, етнічних і культурних чинників на розвиток мистецьких традицій регіону.
- ✓ Зв'язок декоративно-прикладного мистецтва Буковини із загальноукраїнськими та європейськими художніми традиціями.
- ✓ Основні принципи побудови форми. Розуміння взаємодії частин та їх функцій у композиції.

Вміти:

- ✓ Аналізувати та розрізняти композиційні прийоми;
- ✓ Вміти застосовувати основні композиційні прийоми у власній розробці дизайну;
- ✓ Розпізнавати та інтерпретувати символіку й зміст орнаментів та елементів традиційного мистецтва.
- ✓ Переносити творчі пошукові ескізи в чистовий проект.
- ✓ Вміти користуватися різними графічними засобами для досягнення творчих цілей.
- ✓ Створювати композицію простих та складних елементів.

Володіти:

- ✓ Знаннями принципів та елементів дизайну, таких як лінія, форма, текстура, колір та композиція. Методологією вивчення народного мистецтва та його впливу на сучасний дизайн.
- ✓ Вмінням створювати ескізи та детальні малюнки ювелірних виробів. Компетенціями міжкультурної комунікації у сфері вивчення мистецьких традицій.
- ✓ Знаннями основних принципів теорії кольору, включаючи кольорову гармонію та контрасти. Знаннями для адаптації традиційних мотивів Буковини у сучасному мистецькому та дизайнерському середовищі.

- ✓ Знаннями роботи з різними типами металів (золото, срібло, платина) та каменів (дорогоцінні, напівдорогоцінні, синтетичні), що використовуються у ювелірній справі.
- ✓ Вмінням працювати з графічними програмами. Використовувати програми для моделювання та візуалізації ювелірних виробів.
- ✓ Знаннями історії ювелірного мистецтва (основні стилі та епохи в ювелірному мистецтві)
- ✓ Розумінням принципів пропорцій та симетрії. Знаннями правил пропорційності та симетрії при створенні композицій.

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік згідно з готовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5,6	6	180		120	-	-	60	-	5 іспит 6 іспит
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**Структура освітнього компоненту
3 курс V семестр**

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Проектування ювелірних виробів у гуцульському стилі														
Тема 1. Проект гуцульських згард Навчальний проект з ювелірного мистецтва «Гуцульські згарди»			30											
Тема 2. Навчальний проект з ювелірного мистецтва «Гуцульські сережки»			30											
Разом за ЗМ1			60			30								
Усього годин	90		60			30								

3 курс VI семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Традиційні народні мотиви в проектуванні ювелірних виробів												
Тема 1. Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: кільце в традиційному народному стилі			20									
Тема 2. Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: сережки у традиційному народному стилі			20									
Тема 3. Навчальний проєкт перстень в традиційному народному стилі			20									
Разом за ЗМ1	90		60			30						
Усього годин	90		60			30						

**Тематика практичних занять з переліком питань
3 курс 5 семестр**

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Проєкт гуцульських згارد Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва «Гуцульські згарди»	30
2.	Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва «Гуцульські сережки»	30
	Разом	60

3 курс 6 семестр

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: кільце в традиційному народному стилі	20
2.	Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: сережки у традиційному народному стилі	20
3.	Навчальний проєкт перстень в традиційному народному стилі	20
	Разом	60

**Тематика практичних занять з переліком питань
3 курс 5 семестр**

Тема 1 Проєкт гуцульських згارد Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва «Гуцульські згарди»

Завдання: Створити проєкт гуцульських згاردів, в якому народні символи чи орнаменти гармонійно поєднуються, відображаючи традиційні народні мотиви. Особливу увагу слід

приділити композиції, яка повинна підкреслювати культурну цінність та історичне значення згардів.

Склад та вимоги:

Студент створює проект гуцульських згардів, в якому автентичні народні символи чи елементи органічно поєднуються з формою виробу, що відповідає історичним зразкам. Композиція згардів характеризується ритмічним повторенням елементів та збалансованістю гравійованого оздоблення, що відображає традиції народного мистецтва Гуцульщини

Мета: Навчитися глибоко розуміти культурні особливості регіону, його історію та традиції, знати символіку, візерунків та орнаментів, характерних для гуцульського народного мистецтва.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (акварель, гуаш, акрил, графічні редактори).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

Тема 2. Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва «Гуцульські сережки»

Завдання: Студент створює проєкт гуцульських сережок, в якому автентичний народний орнамент (рослинний або геометричний) органічно поєднується з формою виробу, що відповідає історичним зразкам. Композиція сережок характеризується плавністю ліній, ритмічним повторенням елементів та збалансованістю поєднання різного виду каменів, що відображає традиції народного мистецтва Гуцульщини.

Склад та вимоги:

Студент повинен створити проєкт гуцульських сережок, в якому будуть чітко простежуватися використання вертикальної композиції для досягнення бажаного візуального ефекту, характерного для традиційних гуцульських сережок, а також застосування ритму, симетрії або асиметрії для створення гармонійного та збалансованого дизайну, що відповідає традиціям гуцульського народного мистецтва, також необхідно правильний вибір кольорової гами, що відповідає обраному стилю (рослинний або геометричний) та традиційним гуцульським кольорам, підкреслює його особливості.

Мета: Створити художньо виразні та автентичні гуцульські сережки, гармонійно поєднуючи традиційні мотиви з сучасним баченням.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Техніка виконання – довільна, з можливістю використання традиційних матеріалів або цифрових інструментів.

Матеріали:

Традиційні (акрил, гуаш, маркери, акварель, туш).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

3 курс 6 семестр

Тема 1. Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: кольє в традиційному народному стилі

Завдання: Створити проєкт кольє в традиційному народному стилі, враховуючи особливості різних текстур та методи гравіювання. Кольє повинно відображати культурні традиції та художні особливості народного мистецтва, поєднуючи в собі естетичну привабливість та практичність.

Склад та вимоги:

Розробити проєкт кольє в традиційному народному стилі, який поєднує художню виразність та технічну майстерність виконання. Кольє повинно демонструвати вміння

працювати з різними текстурками та техніками для створення естетично привабливого та функціонального виробу.

Мета: Володіти техніками стилізації та адаптації традиційних мотивів для сучасних ювелірних виробів; навчитися створювати якісні та деталізовані ескізи, креслення та макети виробів; ознайомитися з національною культурною спадщиною.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CLO 3D).

Тема 2. Навчальний проєкт з ювелірного мистецтва: сережки у традиційному народному стилі

Завдання: Створити проєкт сережок в традиційному народному стилі, що дозволить студенту освоїти техніку закріплення каменів, навчитися проєктувати складні ювелірні вироби та враховувати особливості традиційного народного стилю.

Склад та вимоги:

Робота повинна враховувати функціональність сережок, гармонійне поєднання технік та текстур

Мета: Розробити проєкт сережок у традиційному народному стилі, що дозволить студенту проєктувати складні ювелірні вироби, враховувати особливості традиційного народного стилю та сучасні методи технологічного вирішення функціональності виробу.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Procreate, SketchUp, 3ds Max).

Тема 3. Навчальний проєкт перстня в традиційному народному стилі

Завдання: Розробити проєкт перстня в традиційному народному стилі, який поєднує техніку закріплення каменів зі складним художнім рішенням, враховуючи особливості традиційного народного стилю.

Склад та вимоги:

Студент створює проєкт жіночого перстня в традиційному народному стилі, гармонійно поєднуючи форми, колір та тематику, що відображає народні традиції.

Мета: Створити художньо виразний проєкт перстня в традиційному народному стилі, який відображає індивідуальне бачення автором народних традицій та культурної спадщини.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (текстильні фарби, акрил, шовкографія).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW).

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
V семестр		

1.	<p>Проект стилізованого жіночого браслету.</p> <p>Завдання. Розробити проект стилізованого жіночого браслету, у якому передбачити:</p> <ul style="list-style-type: none"> -визначення художньої концепції та стилістичного напрямку виробу; -стилізацію декоративних елементів із урахуванням жіночої пластики та образності; -розробку композиції браслету з урахуванням ритму, пропорцій та балансу; -узгодження декоративного рішення з формою та конструктивними особливостями виробу; -цілісність художнього образу та виразність композиційного рішення; -графічну подачу проекту з коротким поясненням авторського задуму. 	30
VI семестр		
1.	<p>Проект мінімалістичного кольє</p> <p>Завдання. Розробити проект мінімалістичного кольє, у якому передбачити:</p> <ul style="list-style-type: none"> -визначення концепції мінімалізму та її інтерпретацію в ювелірному виробі; -використання лаконічних форм, обмеженої кількості елементів і стриманої декоративності; -побудову композиції з урахуванням ритму, пропорцій та візуального балансу; -узгодження форми кольє з його функціональним призначенням; -досягнення цілісності та гармонійності композиції; -графічне оформлення проекту з поясненням ідеї та композиційного рішення. 	30

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Максимальна кількість балів: 12

1. **Художня концепція та ідея (до 3 балів)**
Оцінюється чіткість ідеї виробу або колекції, відповідність обраного стилю завданню модуля, оригінальність та творчий підхід. Важливо, щоб концепція враховувала контекст: традиції, сучасний дизайн або регіональні культурні коди.
2. **Формоутворення та композиція (до 2 балів)**
Перевіряється пропорційність та гармонійність форми виробу, цілісність композиції елементів колекції або комплекту. Оцінюється узгодженість декоративних елементів, ритму та пропорцій, а також функціональність виробу — зручність і ергономіка.
3. **Вибір матеріалів та технології (до 2 балів)**
Важливо обґрунтувати вибір металів, каміння та інших матеріалів, використання відповідних технік та технологій, а також інноваційність у поєднанні матеріалів і прийомів. Оцінюється врахування технічних можливостей реалізації виробу.
4. **Графічне оформлення та документація (до 2 балів)**
Оцінюється якість і читабельність ескізів, креслень та схем, правильне відображення пропорцій, композицій та деталей виробу. Важливо, щоб графічні матеріали чітко демонстрували авторський задум. За наявності можна враховувати використання сучасних засобів візуалізації, таких як 3D-моделювання.

5. **Аргументація та обґрунтування (до 2 балів)**

Перевіряється здатність студента пояснити свій авторський задум та концепцію, аргументувати вибір форми, стилю, матеріалів і декоративних прийомів. Важливо показати розуміння впливу культурного чи стилістичного контексту на проєкт.

6. **Оригінальність та творчий підхід (до 1 балу)**

Оцінюється інноваційність ідей, нестандартні рішення, поєднання традицій та сучасних підходів, художня виразність та емоційна привабливість виробу.

Оцінювання завдань для самостійної роботи студентів здійснюється в процесі поточного та підсумкового контролю.

Методи навчання.

У курсі «**Композиція (ювелірна справа)**» застосовуються різноманітні методи та освітні технології, спрямовані на комплексний розвиток навичок академічного рисунка та просторового мислення студентів. Основний акцент робиться на поєднанні класичних методик рисунка з сучасними підходами до візуалізації та аналізу форми.

Основу навчання становлять практичні заняття, під час яких студенти працюють з традиційними матеріалами: графітний олівець, вугілля, сангіна, туш, білила. Вони вчаться передавати об'єм, пропорції, перспективу та характер поверхонь у різних техніках. Практичні завдання включають виконання рисунків з натури, побудову геометричних тіл, простих і складних композицій, архітектурних форм та натюрмортів.

Теоретичні заняття супроводжуються аналізом класичних і сучасних підходів до рисунка, вивченням законів лінійної та повітряної перспективи. Для наочного засвоєння матеріалу використовуються мультимедійні презентації, аналіз творів класичного мистецтва та цифрові моделі тривимірних об'єктів, що дозволяє краще зрозуміти будову форми у просторі.

Методи навчання включають:

- Проєктно-орієнтоване навчання – студенти виконують серію рисунків, що поступово ускладнюються, дозволяючи застосовувати отримані знання у реальних творчих завданнях.
- Аналітичний підхід – вивчення закономірностей побудови форми та перспективи шляхом детального аналізу натурних об'єктів.
- Колективна робота – спільне обговорення робіт, аналіз помилок та обмін досвідом для розвитку професійного зору.
- Індивідуалізація навчання – коригування програми відповідно до рівня підготовки та індивідуальних особливостей студентів.

Особлива увага приділяється формуванню портфоліо, яке містить основні етапи навчання, показує розвиток навичок та дає змогу студентам продемонструвати свій рівень академічного рисунка. Це сприяє не лише професійному зростанню, а й підготовці до подальшої роботи в творчих галузях.

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

Методи контролю:

Поточний контроль здійснюється протягом семестру та включає усне опитування, письмові роботи, практичні завдання та тестування. **Усне опитування** використовується для перевірки знань з основ композиції: стилізації природних мотивів, правил побудови геометричних орнаментів, принципів гармонізації кольору, симетрії, ритму та контрасту в побудові ювелірних прикрас. Особлива увага приділяється знанню різновидів огранювання, типів закріпки каменів. **Письмовий контроль** охоплює виконання самостійних робіт, термінологічних диктантів (з акцентом на ювелірну термінологію), есе,

рефератів на теми, пов'язані з історією ювелірного мистецтва, аналізом стилів та напрямків, а також написання тез доповідей на конференції. **Практичний контроль** передбачає виконання графічних композиційних завдань, стилізацію природних форм для ювелірних виробів, розробку авторських ескізів ювелірних прикрас з урахуванням ергономіки та технології виготовлення. Студенти працюють над створенням колекцій прикрас, проектуванням індивідуальних замовлень, а також розробкою 3D-моделей в програмі Blender чи 2D-зображень в Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW. **Тестовий контроль** застосовується для перевірки теоретичних знань з композиції ювелірної справи і проводиться у формі стандартизованих тестів у системі Moodle.

Рубіжний контроль проводиться після кожного змістового модуля, студенти презентують авторські проекти ювелірних прикрас, демонструючи свої творчі здібності, оригінальність та вміння застосовувати композиційні принципи на практиці. Під час презентації студенти аргументують свій вибір форми, матеріалів, технік виконання та декоративних елементів.

Підсумковий контроль проводиться у формі перегляду з комісією, до складу якої входять 3–5 викладачів за фахом. На перегляд виставляються: практичні роботи (ескізи ювелірних прикрас, макети, 3D-моделі, створені студентами протягом семестру); самостійні проекти (авторські колекції прикрас, розроблені студентами з урахуванням обраної концепції, стилю та технології виготовлення). Оцінювання здійснюється на основі технічної майстерності тобто на скільки добре студент володіє графічними техніками, інструментами 2-D або 3D-моделювання, знання технології виготовлення ювелірних виробів., також важливим аспектом є композиційне вирішення застосовувати принципи гармонізації кольору, симетрії, ритму та контрасту в розробці прикрас. Важливою деталлю при оцінюванні вважається інноваційний підхід студента до проекту, його оригінальність ідеї, творчий пошук нових форм та матеріалів і технік. Невід'ємною частиною проекту естетичні якості виконання

Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами, аналізуючи їхні досягнення, сильні та слабкі сторони, надаючи рекомендації щодо подальшого вдосконалення навичок та розвитку творчого потенціалу. Такий підхід сприяє формуванню аналітичного мислення, самокритичності та розумінню власного художнього стилю в контексті ювелірного дизайну.

Форми контролю:

Індивідуальний контроль полягає у створенні кожним студентом власного ювелірного проекту (наприклад, ескіз каблучки, сережок або кольє) від початку до кінця самостійно, демонструючи вміння втілювати свої ідеї в художній формі."

Груповий контроль передбачає співпрацю студентів у малих групах для розробки концепції та розробки колекції ювелірних виробів. Це сприяє розвитку навичок командної роботи, розподілу ролей та ефективної комунікації для досягнення спільної мети

Взаємний контроль полягає у конструктивному аналізі та критичній оцінці робіт одногрупників з метою взаємного навчання та вдосконалення композиційних рішень у ювелірному дизайні. Студенти вчаться аргументувати свою точку зору та надавати цінні поради.

Самоконтроль передбачає рефлексію над власним творчим процесом, аналіз успіхів та помилок, а також пошук шляхів для вдосконалення майстерності у створенні ювелірних прикрас. Студенти вчаться об'єктивно оцінювати свої роботи та визначати напрямки для подальшого розвитку.

Загальні підходи до оцінювання:

Викладачі оцінюють роботи студентів, переглядаючи їх творчі проекти. Це допомагає оцінити роботи справедливо та звернути увагу не тільки на те, як добре вони зроблені, але й на те, наскільки цікавими є ідеї студентів. Найважливіше - це побачити готові роботи, в яких студенти показали, що вміють робити складні речі, поєднуючи різні матеріали та техніки. Коли студенти працюють разом над проектами, викладачі можуть побачити, як вони вміють домовлятися, ділити роботу та досягати успіху разом.

Важливим етапом оцінювання є презентація та захист проектів. Під час презентації студенти не лише представляють свої роботи, а й демонструють вміння чітко та переконливо доносити свої ідеї, обґрунтовувати вибір рішень, а також критично аналізувати проекти, висловлюючи конструктивні зауваження. Оцінка індивідуальних творчих робіт враховує такі критерії, як оригінальність задуму, відповідність обраному стилю та грамотне використання композиційних принципів.

Окрему увагу у процесі навчання приділяють використанню сучасних технологій, зокрема цифрових програм (Adobe Creative Suite, SketchUp).

Для глибшого розуміння декоративно-прикладного мистецтва студенти не лише виконують практичні завдання, а й відвідують музеї, де мають змогу ознайомитися з реальними творами мистецтва. Екскурсії Буковиною дозволяють студентам дослідити культурні особливості регіону. Самостійна підготовка екскурсій є важливим завданням, яке сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, розвитку комунікативних навичок та вміння презентувати інформацію.

Обов'язковим компонентом курсу є самостійна робота студентів, яка охоплює широкий спектр завдань: від ескізів та наукових статей до рефератів, тез та наукових проектів, що можуть бути представлені на конференціях, конкурсах та виставках. Оцінювання самостійних робіт базується на науковій обґрунтованості, відповідності тематиці, якості оформлення, оригінальності підходу та повноті розкриття матеріалу.

Такий комплексний підхід до контролю та оцінювання дозволяє ефективно перевірити рівень підготовки студентів, сформувати необхідні професійні навички, креативне мислення та здатність до самостійного аналізу композиційних рішень у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни "Композиція(ювелірна справа)" розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6310>

Форма проведення – Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом, проводиться у формі перегляду. На перегляд виставляються роботи практичного та самостійного курсів. Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен – 40 балів

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Розподіл балів, які отримують студенти 3 курс V семестр

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)		Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1		40	100
T1	T2		
30	30		
Критерії для змістовного модуля №1		Критерій до екзамену	
Оцінювання робіт студентів з даного модуля має на меті перевірити рівень їхнього володіння композиційними принципами та вміння застосовувати їх на практиці для створення художньо виразних та органічних		Залік полягає у перегляді робіт комісією викладачів (3-5 осіб). На оцінювання виносяться всі роботи, виконані в рамках курсу, як практичні, так і самостійні. Після оцінювання викладачі проводять	

<p>ювелірних виробів, таких як гуцульські згарди та сережки; тобто студент повинен володіти знаннями історії та культурних особливостей гуцульського регіону; розумінням символіки, візерунків та орнаментів, характерних для гуцульського народного мистецтва; вмінням розрізняти та ідентифікувати традиційні мотиви та елементи.</p>	<p>індивідуальні бесіди зі студентами, під час яких аналізують їхні успіхи та недоліки, а також дають рекомендації щодо подальшого розвитку.</p> <p>Залік з даного модуля має на меті перевірити рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу, їхні практичні навички у створенні ескізів та проектів гуцульських згардів та сережок, а також вміння аналізувати та інтерпретувати традиційні народні мотиви та орнаменти.</p> <p><i>Критеріями оцінювання є глибина знань з історії та культури Гуцульщини:</i> знання історичного контексту розвитку гуцульського народного мистецтва; розуміння культурних особливостей регіону, його традицій та звичаїв, знання символіки та значення традиційних гуцульських орнаментів. Важливою є якість виконання практичних завдань: вміння застосовувати композиційні прийоми для створення ескізів та проектів гуцульських згардів та сережок; врахування особливостей форми виробу та його функціонального призначення; якість графічного виконання роботи (чіткість ліній, охайність, точність).</p> <p>Без уваги не залишається - <i>здатність аналізувати власні роботи та роботи інших:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вміння обґрунтовувати свій композиційний вибір та аргументувати прийняті рішення з точки зору традицій народного мистецтва. - здатність критично оцінювати власні роботи - застосування композиційних прийомів у створенні рослинних, анімалістичних та геометричних орнаментів, характерних для гуцульського народного мистецтва. 	
---	---	--

3 курс VI семестр

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)	Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1	40	100

T1	T2	T3		
20	20	20		
Критерії для змістовного модуля №1			Критерій до екзамену	
<p>Оцінювання робіт студентів з даного модуля має на меті перевірити рівень їхнього володіння композиційними принципами та вміння застосовувати їх на практиці для створення художньо виразних та органічних ювелірних виробів, таких як гуцульські згарди та сережки; тобто студент повинен володіти знаннями історії та культурних особливостей гуцульського регіону; розумінням символіки, візерунків та орнаментів, характерних для гуцульського народного мистецтва; вмінням розрізняти та ідентифікувати традиційні мотиви та елементи. Важливим аспектом є розробка ескізів та креслень з дотриманням пропорцій та масштабу; відповідність жіночого гарнітуру традиційному народному стилю та обраній тематиці</p>			<p>Залік полягає у перегляді робіт комісією викладачів (3-5 осіб). На оцінювання виносяться всі роботи, виконані в рамках курсу, як практичні, так і самостійні. Після оцінювання викладачі проводять індивідуальні бесіди зі студентами, під час яких аналізують їхні успіхи та недоліки, а також дають рекомендації щодо подальшого розвитку.</p> <p>Залік з даного модуля має на меті перевірити рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу, їхні практичні навички у створенні ескізів та проектів традиційно-народних виробів а також вміння аналізувати та інтерпретувати традиційні народні мотиви та орнаменти.</p> <p><i>Критеріями оцінювання є</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вміння презентувати проект</i>, обґрунтовуючи вибір розробки певних рішень та технік. - <i>відповідність</i> жіночого гарнітуру традиційному народному стилю та обраній тематиці. - <i>якість виконання</i> та оригінальність проекту - <i>ергономіка та функціональність</i>, створення комфортних та зручних у використанні виробів. - <i>творчий підхід</i>: оригінальність та індивідуальність в дизайні прикрас. 	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

А – «зараховано» – студент глибоко і всебічно володіє теоретичними знаннями з основ композиції, стилізації, гармонізації кольорів та побудови орнаментальних форм. Вільно аналізує художньо-композиційні рішення, застосовує набуті знання у практичних завданнях, демонструє високий рівень графічної підготовки, креативності та точності виконання композиційних робіт. Вільно аргументує вибір композиційних елементів, логічно мислить, самостійно розробляє оригінальні творчі рішення. Роботи виконані на високому художньому рівні, відповідають усім вимогам курсу, демонструють авторський підхід. Студент бере активну участь в обговореннях, творчих дискусіях, своєчасно виконує всі завдання та презентує свої проєкти на високому рівні.

В, С – «зараховано» – студент добре засвоїв теоретичні основи курсу, знайомий із рекомендованою літературою, правильно застосовує основні принципи композиції у практичних завданнях. Роботи виконані охайно, містять правильні композиційні рішення, але можуть мати незначні похибки у стилізації або гармонізації елементів. Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює своє бачення композиційних завдань, однак допускає дрібні неточності у побудові композиції або виборі кольорової гами. Виконані завдання відповідають вимогам курсу, проте не завжди демонструють високий рівень оригінальності або експериментального підходу. Участь у дискусіях активна, але не завжди впевнена.

Д, Е – «зараховано» – студент в основному знайомий з курсом, але демонструє поверхове розуміння композиційних принципів. Виконані роботи мають композиційні недоліки, стилізація форм неточна, кольорові рішення непереконливі. Практичні навички засвоєні частково, студент невпевнено працює з графічними техніками, припускається помилок у пропорціях, ритмічних побудовах, симетрії. Відповіді неповні, спостерігаються плутанина в поняттях та слабкі аналітичні навички. Деякі завдання виконані не в повному обсязі або подані із запізненням. Студент не проявляє ініціативи в творчих дискусіях, допускає неточності у термінології та логіці викладу матеріалу.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – студент не опанував основні поняття курсу, слабо знайомий з теоретичним матеріалом, не орієнтується у принципах стилізації, композиції, гармонізації форми та кольору. Виконані роботи мають значні недоліки, відсутня стилістична узгодженість, лінійна і пропорційна побудова форми помилкова. Використання композиційних засобів хаотичне, творчий задум не прослідковується. Студент не може пояснити свої рішення, демонструє слабе розуміння термінології та логіки композиційних побудов. Значна частина завдань не виконана або подана неякісно. Спостерігаються пропуски лекцій та практичних занять, що негативно вплинуло на рівень засвоєння матеріалу.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – студент не засвоїв основ композиції, не знайомий із програмним матеріалом і рекомендованою літературою. Відсутні практичні навички роботи з графічними техніками та стилізацією форм. Роботи або повністю відсутні, або виконані на незадовільному рівні, містять грубі помилки у композиційній побудові, відсутня логіка, ритм, гармонія. Студент не може пояснити принципи композиційних рішень, демонструє низький рівень зацікавленості, часті пропуски занять. Відсутня ініціатива до вдосконалення власних навичок. Для повторного складання курсу необхідне повторне вивчення дисципліни з виконанням усіх передбачених навчальним планом завдань.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів.

1. Які традиційні техніки виготовлення традиційного народного жіночого гарнітуру ви знаєте?
2. Назвіть основні композиційні принципи, що використовуються в традиційному народному стилі.
3. Як ви враховували ергономіку та функціональність при розробці проєкту жіночого гарнітуру?

4. Які символи та орнаменти ви використовували в розробці кольє, сережок чи перстня та чому?
5. Як ви оцінюєте якість виконання та оригінальність вашого проекту?
6. Які фактори впливають на формування традиційного народного стилю в ювелірному мистецтві? (Матеріали, техніки, історичні події, культурні впливи, тощо)
7. Яка роль прикрас у традиційній культурі різних народів? (Соціальний статус, обряди, вірування, тощо)
8. Які існують критерії оцінки художньої цінності ювелірних виробів? (Композиція, кольорова гама, якість виконання, оригінальність, тощо)
9. Як співвідносяться традиції та новаторство в сучасному ювелірному мистецтві? (Збереження традицій, використання сучасних матеріалів та технологій, пошук нових форм, тощо)
10. Які тенденції розвитку сучасного ювелірного мистецтва ви можете назвати? (Мінімалізм, екологічність, використання нетрадиційних матеріалів, тощо).
11. Які особливості традиційного народного стилю в ювелірному мистецтві Буковини ви можете назвати? (Характерні мотиви, орнаменти, техніки, матеріали, тощо)
12. Які види прикрас були поширені на Буковині в давнину? (Намиста, сережки, персні, браслети, тощо)
13. Які техніки обробки металу та інших матеріалів використовувалися для створення прикрас на Буковині? (Кування, лиття, карбування, філігрань, зернь, тощо)
14. Які символи та орнаменти зустрічаються на традиційних прикрасах Буковини та яке їх значення? (Сонце, місяць, зірки, рослини, тварини, геометричні фігури, тощо)
15. Які музеї та майстерні на Буковині займаються збереженням та відродженням традиційного ювелірного мистецтва?

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)); «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>)). «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)(<https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiniuvannia-2020.pdf>)). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Якщо студент пройшов

двогодичний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо. За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Обов'язкова:

1. Андреева О. В. Основи композиції в декоративно-прикладному мистецтві. К. : Ліра-К, 2018.
2. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 2016.
3. Бойчук О. В. Основи художнього формоутворення. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017.
4. Голубець О. М. Мистецтво ХХ–ХХІ століття: проблеми художньої мови. Львів : Колір ПРО, 2015.
5. Косів М. Р. Орнамент у декоративно-прикладному мистецтві: композиційні засади. Косів : Писаний Камінь, 2021.
6. Основи композиції : навч. посіб. для студентів мистецьких спеціальностей / за ред. Н. М. Ковальчук. К. : Кондор, 2022.
7. Сидоренко В. Д. Візуальне мислення і композиція в мистецтві. К. : Фенікс, 2019.
8. Станкевич М. Є. Українське художнє ремесло: традиції, форма, композиція. Львів : ЛНАМ, 2018.
9. Шмагало Р. Т. Художня освіта в Україні: теорія композиції та практика формотворення. Львів : ЛНАМ, 2021.

Додаткова:

1. Гнатюк П., Основи металопластики та інкрустації. – Івано-Франківськ, 2007.
2. Бондаренко В., Декоративне мистецтво та ювелірний дизайн. – Київ, 2009.
3. Савчук Н., Дизайн ювелірних виробів: кольорова композиція. – Київ, 2010.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-za-pobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-a-fedkovycha/>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

[\(https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/ \)](https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.